

Jaarverslag 2023

foto: Erik Boekhoven

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

foto: @Stockfotografie

2	Voorwoord
4	Highlights
11	Projecten
13	Samenwerkingen
16	Onze impact
18	Sponsors
19	Financiën
21	Founding partners
24	Over ons

Voorwoord

Met trots presenteren wij u het jaarverslag van 2023 van Stichting NatuurWijs. Een jaar waarin we maar liefst 27.000 kinderen de natuur in hebben kunnen laten gaan. Een jaar waarin we ons hebben ingezet voor natuurbeleving en bewustwording bij de jeugd.

Eén van de hoogtepunten van dit jaar was het aanbieden van 8 VakantieToers, zodat ook kinderen die niet op vakantie kunnen gaan, de prachtige natuur kunnen beleven. Wij geloven dat ieder kind recht heeft op het ervaren en zelf ontdekken van de natuur en het belang van duurzaamheid en het behoud ervan inziet.

Daarnaast hebben we dit jaar afscheid genomen van onze bevlogen directeur Keelin O'Connor, die de Stichting NatuurWijs mede heeft vormgegeven en laten groeien gedurende 12 jaar. We bedanken Keelin hartelijk voor haar inzet en toewijding. Janneke van Montfort heeft inmiddels het stokje overgenomen zet de missie van NatuurWijs voort.

Wij willen alle betrokkenen, van NatuurWijzers tot partners en financiers, hartelijk bedanken voor hun inzet en steun. Samen maken we het mogelijk om kinderen de natuur te laten ervaren en hen bewust te maken van het belang ervan.

Namens het bestuur van Stichting NatuurWijs,

Debbie Kamphuis,
Voorzitter Stichting NatuurWijs

BBBBZZZZ...

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

foto: @Nander-de-Wijk---Studio-Haviq

Highlights 2023

Nog meer kinderen!

KWAAAK...KWAAAK

In 2023 hebben er ca 1.060 klassen en 27.000 kinderen deelgenomen aan de NatuurWijs activiteiten, een groei van bijna 10% ten opzichte van 2022.

Er zijn 17 NatuurWijs scholen die de Leerlijn volgen.

Er is in 2023 extra geïnvesteerd in de Leerlijn: de handleiding bij de Leerlijn is gemaakt voor leerkrachten op de NatuurWijs scholen. Ook zijn er evaluatie gesprekken gevoerd met de Leerlijn scholen en met de NatuurWijzers die actief zijn op deze scholen.

In de organisatie hebben we na 12 jaar afscheid genomen van Keelin O'Connor als directeur en heeft Janneke van Montfort per 1 oktober haar rol overgenomen.

Kerntaak

Zelfontdekkend leren in de natuur, door de natuur, van de natuur, over de natuur. Dat is NatuurWijs: natuurbeleving en natuureducatie voor kinderen op de basisschool.

NatuurWijs wordt in drie varianten aangeboden aan basisscholen:

- 1 Natuurbeleving, op avontuur in de natuur
Een hele dag de natuur ervaren met alle zintuigen. Een onderdompelingservaring voor kinderen, gericht op in de natuur zijn en zelf ontdekken.
- 2 Natuureducatie, de natuur als klaslokaal Natuurbeleving en natuuronderwijs buiten, gekoppeld aan leerdoelen. De natuurdag wordt aangevuld met een voorbereidende les en een verwerkingsles in de klas door de leerkracht.
- 3 NatuurWijs Leerlijn, voor groep 1 t/m 8 Natuureducatie in de natuur op basis van een doorlopende leerlijn natuur. De inhoud van de leerlijn is afgestemd op de nieuwe aanbodsdoelen van Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO).

Missie

Stichting NatuurWijs zet zich in om kinderen in contact te brengen met de natuur waar zij deel van uitmaken. Dit doet zij in de overtuiging dat, als kinderen zich verbonden voelen met de natuur, ze zich zullen ontwikkelen tot wereldburgers die verantwoordelijkheid nemen voor hun medemens en hun natuurlijke omgeving. Dit legt de basis voor een duurzame samenleving.

Visie

Stichting NatuurWijs gunt alle kinderen dat ze opgroeien in verbondenheid met de natuur, waarin ze spelen, ontdekken en leren. NatuurWijs wil bereiken dat alle kinderen in hun basisschooltijd minimaal één keer in aanraking komen met NatuurWijs buiten.

Als de doelstelling van Stichting NatuurWijs bereikt is, nl dat alle kinderen in hun basisschooltijd minimaal één keer in aanraking komen met NatuurWijs buiten, zal de stichting zichzelf opheffen.

ORRT ... ORRT

Vakantietoers

In de schoolvakanties organiseert NatuurWijs stoere en avontuurlijke natuurprogramma's voor kinderen van 8 t/m 10 jaar, waarbij de kinderen worden 'opgeleid' tot natuurbeschermer. We doen dit in samenwerking met welzijnsorganisaties, gemeenten en sociaal makelaars. Een aanbod aan kinderen die anders niet op vakantie zouden gaan.

De kinderen gaan 3 hele dagen de natuur in, onder begeleiding van professionele NatuurWijzers en vrijwilligers. Ze ontdekken de mooiste plekjes natuur, onderzoeken de natuur, spelen in de natuur en zorgen voor de natuur als echte natuurbeschermers.

In 2023 hebben we maar liefst 8 vakantietoers georganiseerd voor kinderen in Amsterdam, den Haag, Utrecht en Leiden. De vakantietoers worden mogelijk gemaakt door onze sponsoren.

Online opdrachten voor buiten

We blijven leerkrachten stimuleren om zelf naar buiten te gaan met hun leerlingen door het beschikbaar stellen van 100+ natuuropdrachten – voor op het schoolplein of park in de buurt van de school, via onze website.

Via de Staatsbosbeheer nieuwsbrief krijgen scholen een aantal keer per jaar doe-opdrachten toegestuurd, met aanvullende tips over vormgeven aan natuuronderwijs, bij voorkeur buiten.

Onze locaties

Er zijn NatuurWijs locaties in Amsterdam, Utrecht, Den Haag, Leiden, Breda, Rivierenland-West en Noord-Nederland.

Al deze locaties hebben een eigen coördinator die het regionale team van NatuurWijzers ondersteunt met acquisitie en planning van de buitendagen met scholen. Daarnaast wordt NatuurWijs uitgevoerd door individuele NatuurWijzers verspreid over het hele land.

Opleiding, trainingen, workshops en terugkomdagen

Er zijn in 2023 twee 10 daagse opleidingen geweest voor NatuurWijzers waaraan 30 deelnemers hebben meegedaan, waarmee de doelstelling voor 2023 is behaald. Er zijn eind 2023 ca 140 actieve NatuurWijzers.

Andere trainingen en workshops

2 daagse training Introductie in Natuureducatie:
Zone College
Juliana Stolberg school

2 daagse workshop – Introductie NatuurWijs:
Schoorl - voor Boswachters en Staatsbosbeheer Vrijwilligers

2 daagse workshop HeuvelrugWijs:
Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug – voor vrijwilligers Nationaal Park

Workshop Leerlijn Nationale Parken:
Leerlijn educatie voor Nationale Parken Bureau

Terugkomdagen

In maart en november 2023 waren er 2 terugkomdagen voor NatuurWijzers, met als thema's respectievelijk eetbare natuur en bodem.

In mei was er een terugkomdag voor NatuurWijzers van Staatsbosbeheer.

Projecten

Het Groene Leerpap

Tijdens de NatuurWijs natuurdagen met kinderen valt het iedere keer op dat een aantal kinderen helemaal weg is van natuur. Ze stellen veel vragen, willen van alles weten, blijven geconcentreerd aan de opdrachten werken en willen nooit dat de natuurdag afgelopen is. Aan deze intrinsiek gemotiveerde kinderen willen we een doorgroei traject bieden. We noemen het een Groen Leerpap. Met dit Groene Leerpap bieden we de kinderen en jongeren de mogelijkheid om steeds een volgende stap te zetten, om zich verder te ontwikkelen, eventueel richting een groene opleiding en groen beroep. Met activiteiten, horend bij de verschillende leeftijden, stimuleren we hen om zich verder te ontwikkelen op hun Groene Leerpap. Wat we vooral belangrijk vinden is dat de kinderen en jongeren de kans krijgen om iets met de verbinding met en interesse voor natuur te doen.

Het pilotproject Het Groene Leerpap is gestart in 2022. In 2023 zijn er 8 VakantieToers geweest (2 pilots per stad in Den Haag, Leiden, Utrecht en Amsterdam) en zijn vele activiteiten uitgevoerd zoals het opstarten van een natuurclub in Amsterdam, deelname aan 5 natuurmarkten in Leiden en een NatuurWijs excursie voor ouders (uit aandachtswijken) in Den Haag.

De pilot het Groene Leerpap loopt door tot einde 2024 en wordt financieel mogelijk gemaakt door Stichting DOEN en Buitenfonds

Bijenkorf project

In samenwerking met Buitenfonds, NL Cares en De Bijenkorf hebben we een NatuurWijs programma ontwikkeld over het thema Biodiversiteit. In de vakantieperiode zijn in 4 steden (Utrecht, Den Haag, Amsterdam en Amstelveen) programma's uitgevoerd waaraan totaal 100 kinderen van scholen uit aandachtswijken hebben deelgenomen. Medewerkers van de Bijenkorf hebben op alle locaties meegedaan met het begeleiden van de kinderen tijdens de uitvoering van de activiteiten. Alle partijen kijken terug op een succesvol project.

Stichting Natuur & Milieu

Voor een lespakket over biodiversiteit voor basisscholen van Stichting Natuur & Milieu heeft NatuurWijs lesbrieven ontwikkeld voor kinderen van 6-8 jaar, gericht op biodiversiteit in de vier seizoenen.

NATUUR
& MILIEU

Samenwerkingen

Gemeenten

Om de drempel voor deelname aan NatuurWijs voor scholen te verlagen, richt NatuurWijs zich op samenwerking met gemeentelijke NME-afdelingen. Allereerst om in het NME-aanbod opgenomen te worden dat centraal per gemeente aan scholen wordt aangeboden (digitale NME-gids/reserveringssysteem). Daarnaast bieden gemeenten vaak de mogelijkheid aan scholen om met korting of zelfs gratis deel te nemen. NatuurWijs maakt afspraken met gemeenten om voor deze subsidie in aanmerking te komen.

Welzijnsorganisaties en sociaal makelaars

NatuurWijs maakt zich zorgen over de kansenongelijkheid onder kinderen en zet zich daarom in voor kinderen die in aandachtswijken opgroeien. Aan deze kinderen bieden we NatuurWijs-dagen aan tijdens de schoolvakanties. De kinderen bereiken we via welzijnsorganisaties en sociaal makelaars. Deze organisaties kennen de kinderen en de gezinnen waar ze deel van uitmaken goed.

In 2023 is de samenwerking met Combiwel in Nieuw-West in Amsterdam succesvol voortgezet. We hebben een VakantieToer in de zomer met hen georganiseerd. In het najaar hebben we een natuuractiviteitenclub opgezet die tien weken lang met ondersteuning van Combiwel natuuractiviteiten heeft georganiseerd en uitgevoerd.

In Leiden is de samenwerking aangegaan met BuZz en SOL voor een VakantieToer in de herfst.

Hogeschool Leiden

NatuurWijs werkt al een aantal jaren samen met de faculteit Educatie van de Hogeschool Leiden. Docenten van de faculteit verzorgen het onderdeel pedagogiek van de NatuurWijzer training en geven regelmatig inleidingen en workshops tijdens de terugkomdagen van NatuurWijs. Vanaf studiejaar 2023-2024 maakt NatuurWijs deel uit van de minor Onderwijs Buiten van Hogeschool Leiden. Studenten die deze minor met succes afronden – veelal Pabo studenten - ontvangen tevens het certificaat NatuurWijzer.

Stichting Nationale Boomfeestdag en Stichting Buitenfonds

Boomfeestdag, Buitenfonds en NatuurWijs zijn drie 'labels' van Staatsbosbeheer. De drie organisaties zoeken elkaar waar mogelijk op en werken samen. Zo benutten ze elkaars expertise en sterke punten om projecten te realiseren.

Stichting Nationale Boomfeestdag heeft sinds 1957 samen met schoolkinderen al miljoenen bomen geplant. Stichting NatuurWijs stimuleert met haar NatuurWijzers kinderen om met al hun zintuigen de natuur te beleven en ontdekken. En Stichting Buitenfonds werft fondsen voor (bomen)projecten die educatie en beleving van natuur mogelijk maken.

In 2022 en 2023 hebben Buitenfonds en NatuurWijs de handen ineengeslagen om de opdracht van de Bijenkorf tot een groot succes te maken. Hier leest u meer over onder Projecten in dit jaarverslag.

In opdracht van Stichting Nationale Boomfeestdag werd in 2023 een aantal NatuurWijzers ingezet om het NatuurWijs programma 'Op reis door een Boom' te begeleiden op de Nationale Boomfeestdag in Amstelveen.

buitenfonds
Geef om natuur dichtbij

foto: @Marjolein-den-Hartog---KISSMARTS

Onze impact

1.260 volgers

2.654 volgers

1.192 volgers

Aantal bezoekers
natuurwijs.nl:
102.823

Aantal
abonnees
nieuwsbrieven:
4.298

KRIIII ... KRIIII

Sponsors

Met de hulp van onze donateurs en sponsors brengen we kinderen in contact met de natuur. We stimuleren kinderen om een eigen band met natuur op te bouwen, om zelf de natuur te ontdekken. De kinderen leren over de natuur, door de natuur, van de natuur en in de natuur: de natuur als leraar. We danken onze sponsors en particuliere donateurs, die kiezen om anoniem te blijven, om dit allesmede mogelijk te maken.

Financiën

Staat van baten en lasten 2023
In euro's

Baten

Baten uit levering van diensten:

Inkomsten van scholen	105.322	23%
Inkomsten van trainingen	62.179	14%
Overige inkomsten	7.444	2%
	174.945	39%

Baten van sponsoren en subsidies

Baten van verbonden organisaties zonder winstoogmerk	145.000	33%
Baten van andere organisaties zonder winstoogmerk	104.541	23%
Subsidies van overheden	20.114	5%
Sponsoring van bedrijven	950	0%
Giften van particulieren	293	0%
Som van de baten	270.898	61%
	<u>445.843</u>	<u>100%</u>
	=====	=====

Lasten**Besteed aan doelstellingen**

Kosten uitvoer Natuurwijs met kinderen	197.367	50%
Kosten van trainingen	65.821	17%
Kosten lesmateriaal ter ondersteuning van leerkrachten	9.053	2%

Besteed aan backoffice

Wervingskosten	16.566	4%
Kosten van beheer en administratie	104.529	27%
	<u>121.095</u>	<u>31%</u>

Som van de lasten	<u>393.336</u>	<u>100%</u>
	=====	=====
Saldo van de baten en lasten 2023	52.507	
	=====	

Bestemming saldo van baten en lasten

Bestemmingsfonds	49.943
Overige reserve	2.564
Saldo van de baten en lasten 2023	52.507
	=====

TJIELP ...TJIELP

Founding partners

Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is een van de founding partners van NatuurWijs, samen met NatuurCollege. Contact met natuur is waardevol voor kinderen. Bij Staatsbosbeheer zien ze het als een belangrijke maatschappelijke taak om kinderen en natuur met elkaar te verbinden. Dat doen ze door hen te stimuleren in de natuur te komen spelen, ervaren en leren. Via speelbossen, gezinsactiviteiten, maar ook via educatieprogramma's voor basisscholen, brede scholen en buitenschoolse opvang.

NatuurWijs geeft al ruim 15 jaar vorm en inhoud aan natuureducatie voor Staatsbosbeheer. Dit doen we voor kinderen op de basisschool en BSO, via de beheerteams en de buitencentra. Al meer dan 100.000 kinderen zijn met NatuurWijs naar buiten geweest! Tevens levert NatuurWijs alle opdrachten aan voor 'Leer het van de boswachter' in het maandelijkse nieuwsbericht van Staatsbosbeheer aan scholen.

NatuurCollege

NatuurCollege heeft het initiatief genomen tot het ontwikkelen van NatuurWijs en is tevens ook een van de founding partners, samen met Staatsbosbeheer. In de ontwikkelfase was een belangrijke rol weggelegd voor de Universiteit Utrecht, die verantwoordelijk was voor het ontwikkelen van de didactische component van NatuurWijs.

Het NatuurCollege is in 2000 opgericht door Prinses Irene met als doel de relatie tussen mens en natuur te agenderen en versterken. De gedachte hierbij is dat die relatie van groot belang is voor de ontwikkeling van de individuele mens, evenals voor de samenleving als geheel. Deze gedachte vormt een rode draad door de training van onze NatuurWijzers. NatuurCollege draagt bij aan de NatuurWijzer-training door ook te zorgen voor vernieuwing van ons trainingsaanbod. Daarnaast werken we samen met het NatuurCollege om stages te gaan aanbieden aan studenten van MBO, HBO en WO opleidingen.

Over ons

Beschermvrouwe NatuurWijs

Prinses Irene

Bestuur

Debbie Kamphuis
Voorzitter

Hans Timmermans
Penningmeester

Matthijs Schouten

Carlos de Bourbon de Parme

Dieuwke Hovinga

Rudy van der Aar

Ambassadeurs

André Kuipers
Ruimtevaarder

Willem Ferwerda
Directeur Commonland

Lodewijk Hoekstra
*TV presentator Greenkids
en oprichter NL Greenlabel*

Ahmet Taskan
*Voorzitter HOGIAF, cross-culturele en multisectorale
ondernemersvereniging in Nederland*

Kernteam

Janneke van Montfort
Directeur

Annelies Hupkes
Hoofd trainingen

Amber Aartsen
Office manager / administratie

Emmy Hop
Communicatie

Margret Notté
financieel manager

Dit jaarverslag is een uitgave van Stichting NatuurWijs

natuurwijs.nl
info@natuurwijs.nl

Volg ons op LinkedIn, Instagram en Facebook:
Stichting NatuurWijs

TJIELP ...TJIELP

NatuurWijs

DE NATUUR ALS KLASLOKAAL